

Alegat XXVII

Wniosek.

Wysoki Sejm zechce uchwalić:

1. Wybrać komisję, złożoną z 5 członków, dla wypracowania i przedłożenia Sejmowi projektu do ustawy o policyi polowej.
2. Załączony ./- projekt przesłać tejże komisji do stosownego ocenienia.

Lwów, dnia 2. października 1869.

Leonard Wężyk, wnioskodawca.

Ed. Dzwonkowski.
Agopsowicz.
Ks. Barewicz.
Dr. Wajgel.
Ks. Stępek.
Kabat.
Niezabitowski.
Gnoiński.
Ks. Morgenstern.
Ks. Sulikowski
Szumańczowski.
Zborowski.
Polański.
Z. Sawczyński.

Samelson.
Baworowski.
M. Stuglik.
Włochowicz.
Podlewski.
Nalepa.
Kulik.
Dziubaty.
Dziewoński.
Szeleszczyński.
C. Haller.
Józef Szujski.
Zbyszewski.

(Projekt do ustawy o policyi polowej.)

U s t a w a

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,
tycząca się policyi polowej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Nikt nie powinien bydła swego bez dozoru (wyjawszy po zamkniętych podworcach i ogrodzonych placach) samopas rozpuszczać. Kto się tego dopuści, podpada karze pieniężnej od 25 cent. do 5 złr. wal. austr.

§. 2.

Kto bydło swoje wypędza na paszę, lub pasie bez dozoru zdolnego pastucha, podpada karze pieniężnej od 25 cent. do 5 złr. wal. austr.

§. 3.

Bydło napotkane na cudzym gruncie, bez zezwolenia na to właściciela gruntu, zajęte być może.

§. 4.

Do zajęcia bydła (§. 3.) są uprawnieni właściciel lub użytkujący z gruntu. W imieniu uprawnionego może zajęcie być wykonane przez tegoż dozorców polnych, rodzinę lub sługi.

§. 5.

Zajęcie tylko na gorącym uczynku i w chwili dokonanego przekroczenia uskutecznione być może.

§. 6.

Do uskutecznienia zajęcia nie wolno używać ani niebezpiecznej broni, ani psów kąszących.

§. 7.

Zajęte bydło stanowi zastaw i odpowiada za karę konwencyonalną, zrządzoną szkodę, żywienie i inne z zajęciem połączone wydatki.

§. 8.

Jezeli na cudzym gruncie napotkaną została znaczniejsza ilość bydła, lub całe stado, to tyle tylko sztuk (jeżeli się to da wykonać) zająć należy, ile prawdopodobnie wystarczy na pokrycie w §. 7. wymierzonych należności.

§. 9.

Pod karą konwencyonalną rozumi się taka kara pieniężna, jaką szkodnik obowiązany jest zapłacić poszkodowanemu, dlatego, iż dopuścił się czynu naruszenia lub nieposzanowania cudzej własności, bez względu na wysokość zrządzonej szkody.

§. 10.

Właściciel bydła obowiązany jest zapłacić poszkodowanemu karę konwencyonalną za każdą sztukę bydła, które weszło na grunt tego ostatniego, bez względu, czy zajęcie skutecznie zostało, czy nie.

Kara konwencyonalna wynosi :

I. jeżeli było napotkane zostało na zasianem lub zasadzonym polu, w ogrodzie, w szkole drzew, w chmielniku, na stucznie założonej łące, lub na obsianem trawami pastwisku, na którym sam właściciel nie pasie, na groblach, stawach i wierzchowinie :

- a) za każdego konia, osła, jak równie za każdą sztukę rogatego bydła, 1 złr. wal. austr.;
- b) za każdą świnie, kozę, owcę, źrebie, ciele lub jałówkę, poniżej dwóch lat, 40 cent austr. wal.;
- c) za każdą gęś lub kaczkę 10 cent. wal. austr.

II. we wszystkich innych wypadkach, do czego policzyć należy nieuprawnione paszenie po drogach i placach publicznych :

- a) za każdego konia, osła, jak równie za każdą sztukę rogatego bydła, 25 cent. wal. austr.;
- b) za każdą świnie, kozę, owcę, źrebie, ciele, lub jałówkę, niżej dwóch lat, 10 cent wal. austr.;
- c) za każdą gęś lub kaczkę 5 cent. wal. austr.

§. 11.

Jeżeli znaczniejsza ilość bydła weszła na grunt cudzy, to kara konwencyonalna od wszystkich sztuk łącznie nie może przenosić :

- a) za kategorię bydła, stosownie do §. 10. nr. I. a), b), sumy 30 złr. wal. austr., a za kategorię bydła, stosownie do §. 10. nr. II. a), b), sumy 7 złr. 50 cent. wal. austr.;
- b) za gęsi i kaczki (§. 10. nr. I. e) sumy 3 złr. wal. austr., a wedle §. 10 nr. II. e) sumy 75 cent. wal. austr.

§. 12.

Ze względu na szczególne miejscowe stosunki mogą być cyfry w §§. 10. i 11. przez c. k. Namiestnictwo zmienione, a to dla całych powiatów na wniosek rady powiatowej, a dla pojedynczych gmin na wniosek rady gminnej.

§. 13.

Za źrebie, biegnące drogą publiczną za matką zaprzęgniętą lub wierzchem, nie można żądać ani kary konwencyonalnej, ani wynagrodzenia szkody.

§. 14.

Kara konwencyonalna zastępuje wynagrodzenie za zdziałaną szkodę. Jeżeli jednak poszkodowany uważa karę tę za niedostateczną, to wolno mu w zamian takowej zażądać wynagrodzenia szkody. W takowym razie szkodnik płaci karę konwencyonalną do kasy gminnej, lub do kasy rady powiatowej — w pierwszym razie, jeżeli poszkodowany należy do związku gminnego, a w drugim, jeżeli zamieszkuje obszar dworski, wyłączony ze związku gminnego.

§. 15.

Kara konwencyonalna płaci się tylko raz jeden, bez względu, czy bydło weszło na grunt, należący do kilku osób, lub na grunta, należące do różnych właścicieli.

§. 16.

W wypadku przewidzianym §. 15. ten z poszkodowanych pobiera karę konwencyonalną, który zajął bydło, lub pierwszy doniósł o jego wejściu na grunt. Reszta zaś poszkodowanych ma prawo do wynagrodzenia szkody.

Jeżeli strażnik polowy, któremu dozór nad gruntami jest poruczony, dokonał zajęcia, lub zrobił doniesienie, to kara konwencyonalna rozdzieloną zostanie między wszystkich poszkodowanych w stosunku do objętości i gruntów, na których przekroczenie nastąpiło.

§. 17.

Jeżeli bydło wstąpiło na grunta, należące do różnej kategorii (§. 10.), to kara konwencyonalna wymierzona będzie wedle §. 10., nr. I., a), b), c).

§. 18.

Kto rozmyślnie, nie mając do tego uprawnienia, pasie na cudzym gruncie, płaci nie tylko karę konwencyonalną, ale prócz tego skazany będzie na karę pieniężną od 1 do 30 złr. wal. austr.

Kara ta pieniężna może być podwojona, jeżeli przekroczenie nastąpiło w nocy, w niedzielę, lub w uroczyste święto tej religii, którą większa część członków gminy wyznaje, jak również, jeżeli szkodziak już raz za podobny czyn w ciągu roku ukarany został.

§. 19.

Jeżeli przyjęty do paszenia zdolny pastuch powierzonego mu bydła sam nie dozoruje, i dozór nad niem innemu niezdolnemu powierza, płaci karę pieniężną od 50 centów do 5 złr. wal. austr.

§. 20.

Wolno jest kilku właścicielom bydła trzymać jednego zdolnego pastucha.

§. 21.

Jeżeli bydło powierzone zdolnemu pastuchowi wypadkiem, któremu zapobiedz niepodobna, wejdzie na grunt cudzy, nie należy się poszkodowanemu ani kara konwencyonalna, ani wynagrodzenie za zrzadzoną szkodę. W takowym razie wtedy tylko poszkodowany byłby uprawniony tak do żądania kary konwencyonalnej, lub wynagrodzenia szkody, gdyby pastuch w przeciągu 24 godzin nie doniósł mu, lub do nrzędu gminnego o zaszłym wypadku.

§. 22.

Jeżeli z winy zdolnego pastucha przeszło bydło na grunt cudzy, wtedy pozostawia się do woli poszkodowanego, czy kara konwencyonalna lub wynagrodzenie za szkodę ma być ściągnięte od pastucha, czy od właściciela bydła. W ostatnim wypadku przysługuje właścicielowi bydła regres do pastucha.

§. 23.

Jeżeli pastuch (§. 18.) rozmyślnie wpędził bydło na grunt cudzy, to podpada karze pieniężnej zagrożonej §. 18.; jeżeli zaś dopnił się tego przez niedbalstwo, karze pieniężnej od 50 centów do 5 złr. wal. austr. Prócz tego w drugim wypadku może pastuch, a w pierwszym musi być wydalony ze służby, jeżeli w tym ostatnim wypadku poszkodowany lub urząd gminny tego zażąda.

§. 24.

Poczty, stafety i kuryery nie podpadają zajęciu.

§. 25.

W regule zajęć tylko można bydło, lub inne ruchome przedmioty.

§. 26.

Osoby wtedy tylko mogą być przytrzymane, jeżeli zajęcie inaczej uskutecznić się nie da.

§. 27.

Nawet wtedy zajęcie bydła lub zaprzęgu nastąpić może, jeżeli kto nieuprawniony przejeżdża w zaprzęgu lub wierzchem, lub pędzi bydło po ugorach, skoszonych już łąkach lub pastwiskach; dopuszczający się tego czynu podpada karze konwencyonalnej wedle §. 10.

Tylko wtedy wolen jest jadący zaprzęgiem, wierzchem lub pędzący bydło tak od zapłacenia kary konwencyonalnej, jak i od wynagrodzenia szkody, jeżeli w skutek złego stanu drogi publicznej był do tego przymuszony.

§. 28.

Towary i inne przedmioty, znajdujące się na wozach podróźnych lub przeznaczonych do transportowania, nie mogą być zajęte bez zezwolenia właściciela.

§. 29.

Prawomocnie dokonane zajęciu nikt się nie może sprzeciwiać.

§. 30.

Kto usiłuje udaremnić zajęcie, winien karę konwencyonalną podwójnie, a kto takowego siłą nie dopuści, poczwórnje zapłacić. Wzwyżka przypada na korzyść kasy gminnej, jeżeli sprzeciwiający się należy do związku gminnego, a na korzyść kasy rady powiatowej, jeżeli zamieszkuje obszar dworski.

§. 31.

Kto bezprawnie dokonał zajęcia, musi zwrócić zajęte bydło lub przedmioty, jak również wynagrodzić zrzadzoną przez zajęcie szkodę. W tym razie, jeżeli się właściciel zajętych rzeczy tem zadawalnia, przyznana mu być winna, jako wynagrodzenie, taka kara konwencyonalna, jakiejby podpadał, gdyby zajęcie prawnie dokonane zostało. Przysługuje mu oraz w zamian kary konwencyonalnej prawo do wynagrodzenia za zdziałaną zajęciem szkodę.

§. 32.

Wszystko co dotąd objęte było w poprzedzających paragrafach, odnosi się również do stad wspólnie pasionych przez wspólnych pastuchów.

§. 33.

Za szkody, zrzadzone przez wspólne stada, wszyscy współnicy obowiązani są solidarnie do zapłacenia kary konwencyonalnej, do wynagrodzenia szkody i do ponoszenia kosztów, połączonych z zajęciem. Między sobą rozdzielają jednak tę sumę w stosunku do ilości bydła, jaką każdy w czasie zrzadzenia szkody w wspólnem posiadał stadzie.

§. 34.

Urząd gminny czuwa nad tem, aby w gminach, w których w zwyczaju jest wspólne pasienie, dozór nad stadem powierzony był zdolnym pastuchom.

§. 35.

W gminach, w których we zwyczaju jest wspólne pasienie, każda gmina orzeka o liczbie pastuchów, ich wynagrodzenie i o sposobie rozkładu takowego.

§. 36.

Każdy obowiązany jest dognać bydło na miejsce wspólnego pasienia.

§. 37.

Na placach nieogrodzonych, a tak szczupłych, iż zachodzić może obawa, aby bydło nie przeszło na grunt cudzy, nie wolno paść go inaczej, jak przywiązane do kołków, silnie w ziemię wbitych, lub na postronkach.

Na postronkach równie prowadzone być winno bydło, jak przechodzi przez wązkie drogi między cudzemi polami położone. Przekraczający ten przepis podpada karze od 25 ct. do 5 złr. w. a.

§. 38.

Na nieogrodzonych placach, z których bydło łatwo przejść może na grunt cudzy, nie wolno paść w nocy. Nie wolno wyganiać bydła na paszę wcześniej jak godzinę przed wschodem słońca, a spędzać należy z paszy najpóźniej w godzinę po zachodzie słońca. Przekraczający powyższe przepisy, podpada karze od 25 ct. do 5 złr. w. a., chociażby bydło nie wstąpiło na grunt cudzy.

§. 39.

W miejscowościach, w których pasienie nocne jest we zwyczaju, i bez którego uprawieni do tego obejść się nie mogą, może takowe i nadal być dozwolone, wydział jednakże gminny obowiązany jest wydać stosowne postanowienia, zabezpieczające cudze grunta od uszkodzenia. Postanowienia te winny być potwierdzone przez starostwo powiatowe.

§. 40.

Kara pieniężna, zagrożona §. 38., winna być w razie ponowienia czynu podwojoną, a jeżeli dalsze przekroczenie nastąpi, nawet w czwórnasób wymierzoną.

§. 41.

Jeżeli bydło wejdzie w nocy na cudzy grunt, to oprócz kary zagrożonej §§. 38. i 40., winien jest właściciel bydła zapłacić poszkodowanemu podwójną karę konwencyonalną.

§. 42.

Paszący w nocy bydło wspólnie, odpowiedzialni są solidarnie poszkodowanemu za karę konwencyonalną i za zrządzoną szkodę, między sobą jednak rozdzielają te wydatki w stosunku do ilości bydła, jaką każdy z nich w czasie nocnego pasienia na paszy posiadał.

§. 43.

Pędzący stado bydła w nocy winien jest pod karą pieniężną od 50 ct. do 5 złr. w. a., nająć sobie dozorcę z gminy, przez której obszar stado przepędzać zamyśla.

§. 44.

W miejscowościach, gdzie tego potrzeba, winna urządzić gmina stajnie na przechowanie zajętego bydła.

§. 45.

Gołębie, kury i inne skrzydlate ptastwo, wyjąwszy gęsi i kaczki, napotkane na polach zasianych lub łąkach nieskoszonych, zanim produkta zwiezione zostały, stają się własnością tego, który je żywe lub zabite połapał.

§. 46.

Karze pieniężnej od 25 ct. do 5 złr. w. a. podpada każdy nieuprawniony do tego:

1. kto zbiera po ogrodach owoc, a w polu kłóski lub inne produkta ziemne;

2. kto po trawnikach lub na płotach rozwiesza bieliznę dla suszenia, lub płótno dla bielenia;
3. kto po wodach prywatnych lub na cudzym polu moczy len, konopie, skóry, lub takowe w inny sposób zanieczyszcza;
4. kto używa cudzych narzędzi, pozostawionych w polu;
5. kto ścina trawę lub pasie po miedzach granicznych bez zezwolenia sąsiada;
6. kto zabiera nawóz z cudzych pól, łąk i pastwisk;
7. kto na cudzym gruncie kopie lub zbiera kości;
8. kto otwiera bramy, furtki, lasy, służące do zamknięcia podwórza lub innych miejsc ogrodzonych, i takowe za sobą nie zamyka;
9. kto wyrzuca kamienie, skorupy, szuter lub inne jakie nieczystości na grunt cudzy.

§. 47.

Podpada karze pieniężnej od 50 ct. do 30 złr. w. a. każdy nieuprawniony do tego:

1. kto odłamuje gałęzie i zrywa liście z drzew, przy drogach lub po polach się znajdujących, jak równie z żywych płotów;
2. kto kradnie owoce z ogrodów lub z drzew, przy drogach i po polach się znajdujących, albotecz kto przyswaja sobie produkta ziemne nie wielkiej wartości;
3. kto wycina, łamie, wrywa, wykopuje lub kaleczy drzewa i krzaki, znajdujące się w ogrodach, przy drogach lub w polu, jak równie płoty i wszelkiego innego rodzaju ogrodzenia;
4. kto drzew swoich owocowych nie oczyści z gąsienic;
5. kto w bliskości zabudowań rozpala ogień lub strzela;
6. kto w lasach lub w bliskości tychże rozpala ogień;
7. kto przechodzi przez ogrody, ogrodzone miejsca, przez pola uprawne lub nieskoszone łąki.

§. 48.

Karze pieniężnej od 1 do 40 złr. podpada każdy nieuprawniony do tego:

1. kto uszkadza lub niszczy mosty na drogach prywatnych i publicznych;
2. kto niszczy lub zabiera kamienie, tablice, znaki, rowy i inne przedmioty, służące do pomiaru, odgraniczenia lub zamknięcia gruntów, lub kto niszczy lub usuwa znaki, ostrzegające przy drogach;
3. kto odciąga wodę użytą do zawodnienia;
4. kto uszkadza lub niszczy rowy, groble, ryuny, służące do sprowadzenia, odprowadzenia lub zatrzymania wody;
5. kto zaorywuje miedze graniczne i niszczy kopce graniczne, jak równie kto zaorywuje cudze pole;
6. kto z cudzego pola wynosi lub wywozi ziemię, piasek, glinę, margel, trawnik lub mineralia, do których kopania nie potrzeba uzyskania koncesyi.

§. 49.

Uprawienie do poboru kary konwencyonalnej polega przedawnieniu, jeżeli w ciągu trzech miesięcy od chwili popełnienia przekroczenia poszkodowany nie doniósł o takowem do właściwej władzy.

§. 50.

Wszelkie kary pieniężne wpływają do kasy gminnej tej miejscowości, w której przekroczenie popełnione zostało.

Kary pieniężne za przekroczenia, popełnione na obszarze dworskim, nie wcielonym do gminy, wpływają do kasy rady powiatowej.

§. 51.

Jeżeli dla ubóstwa popełniającego przekroczenie kara pieniężna ściągnięta być nie może, to należy takową, wedle uznania władzy, której wymiar kary przysługuje, zmienić na areszt lub robotę przymusową na cele gminne lub powiatowe. Jeden dzień roboty przymusowej równa się jednemu dniowi aresztu.

§. 52.

Przy zmianie kary pieniężnej na areszt lub robotę przymusową liczyć należy 2 zlr. w. a. za jeden dzień aresztu lub roboty przymusowej.

Jeżeli kara pieniężna niżej dwóch reńskich orzeczoną została, to w razie niemożności ściągnięcia takowej zmienioną być winna na jeden dzień aresztu lub roboty przymusowej.

§. 53.

Rodzice, opiekunowie i słuźbodawcy odpowiadają za karę konwencyonalną, za wynagrodzenie za działaną szkodę, za karę pieniężną i inne koszty, jeżeli dzieci, wychowawcy, pupille i słuźdy wspólnie z nimi mieszkający, dopuścili się na ich korzyść przekroczenia.

§. 54.

O nastąpieniu zajęcia należy w 24 godzinach uwiadomić urząd gminny lub starostwo powiatowe, które to władze orzekają, czy zajmujący ma u siebie zatrzymać zajęte bydło, czy takowe do nrzędu odstawić. Władze te orzekają również, ile sztuk bydła (§. 8.) jako zastaw zatrzymać należy.

Kto doniesienia w oznaczonym wyżej terminie nie zrobi, nie traci wprawdzie prawa do przysługującego mu wynagrodzenia, może jednak na żądanie właściciela być zmuszonym do natychmiastowego wydania zajętego bydła, i utracą prawo do wynagrodzenia za dozór, utrzymanie i żywienie takowego.

§. 55.

Zajęte bydło musi natychmiast być wypuszczone, jeżeli właściciel tegoż składa inny odpowiedny zastaw, lub sumę pieniężną na pokrycie kary konwencyonalnej, wynagrodzenia za działaną szkodę i innych z zajęciem połączonych wydatków.

O stosowności zastawu lub o wysokości pieniężnej kwoty orzeka w razie sporu urząd gminny lub starostwo powiatowe.

§. 56.

Orzeczenie o wysokości kosztów za dozór, utrzymanie i żywienie zajętego bydła, przysługuje w razie sporu urzędowi gminnemu lub starostwu powiatowemu.

§. 57.

Jak tylko urząd gminny lub starostwo powiatowe otrzymają doniesienie o nastąpieniu zajęcia lub o przekroczeniu, pociągającym za sobą karę konwencyonalną, obowiązani są zawiadzać obie strony w terminie, o ile można najkrótszym, a to dla skonstatowania faktu, dla przesłuchania poszkodowanego, czy zadawałoby się karą konwencyonalną, i dla tentowania zgody.

Jeżeli nastąpi zgoda, to takowa jako ostatecznie spor kończąca uważana być winna, i jak najkrócej protokolarnie spisana.

W razie potrzeby może urząd gminny lub starostwo powiatowe zarządzić wizję na miejscu; przysługuje im również prawo przesłuchania świadków.

§. 58.

Właścicielom obszarów dworskich, niewcielonych do związku gminnego, lub zamieszkującym takowe, przysługują wybór, czy doniesienie o skutecznym zajęciu lub o nastąpieniu przekroczeniu wnieść mają do starostwa powiatowego, czy też do urzędu gminnego tej gminy katastralnej, do której z obszarem swoim należą. W tym ostatnim jednak razie poddają się bez apelacji orzeczeniu urzędu gminnego we wszystkim, co w poprzednich paragrafach o zajęciu, przyznaniu i wymierzeniu kary konwencyonalnej, i o połączonych z zajęciem kosztach powiedziane zostało. Urząd gminny nie może odrzucić doniesienia z tytułu niestosowności, ale winien jest spór rozstrzygnąć.

§. 59.

Do sądu powiatowego należy rozstrzygnięcie sporu:

- a) jeżeli właściciel zajętego bydła lub przedmiotu zaprzecza prawomocności zajęcia lub żądania kary konwencyonalnej, a to z powodu, iż do czynności, której się dopuścił, sądzi, iż mu przysługuje prawo;
- b) jeżeli poszkodowany nie zadawalnia się karą konwencyonalną, ale żąda wynagrodzenia za zrządzoną szkodę.

W takowym razie tak urząd gminny, jak i starostwo powiatowe obowiązane są natychmiast odesłać doniesienie do sądu powiatowego, któremu równie przysługuje orzeczenie o dokonaniu zajęcia (§. 54. i 56.).

§. 60.

Jeżeli właściciel zajętego bydła lub przedmiotu nie stawia się na zawezwanie, to urząd gminny lub starostwo powiatowe orzekają mimo tego, po należytem zbadaniu stanu rzeczy, o wysokości kary konwencyonalnej i o kosztach. Następnie, jeżeli zajęcie dokonane zostało, a właściciel bydła lub zajętego przedmiotu nie stawia się w ośmiu dniach dla zapłacenia poszkodowanemu przyznanej mu kwoty, to zajęte bydło lub przedmiot winny być przez publiczną licytację sprzedane, a z uzyskanego tym sposobem grosza przedewszystkiem poszkodowany zaspokojony, reszta zaś pieniędzy po odciążeniu kosztów, przedaży do miejscowego złożona depozytu.

§. 61.

W podobny sposób należy sobie postąpić, jeżeli właściciela bydła lub przedmiotu dlatego, iż jego pobyt lub zamieszkanie jest nieznanne, odszukać nie można.

§. 62.

Nawet wtedy, kiedy w zamiar kary konwencyonalnej poszkodowany zażąda wynagrodzenia szkody i spór przychodzi pod rozstrzygnięcie sądu powiatowego (§. 59.), oszacowanie szkody przez urząd gminny lub starostwo powiatowe natychmiast skuteczne być winno. Tak poszkodowany, jak i szkodnik winni być wezwani, aby byli obecni przy oszacowaniu szkody. Dla niestawieństwa szkodnika, lub dla niemożności odszukania miejsca jego pobytu lub zamieszkania, czynność oszacowania odwleczoną być nie może.

§. 63.

Jeżeli szkoda popełniona została na gruncie, należącym do obszaru gminnego, lub na obszarze dworskim, niewcielonym do gminy, a właściciel takowego, lub zamieszkujący tenże obszar zrobi o tem doniesienie do urzędu gminnego (§. 58.), to oszacowanie dokonane być winno przez urząd gminny, z dobraniem zdolnych detaxatorów.

Jeżeli szkoda popełniona została na obszarze dworskim, to oszacowania dokona starostwo powiatowe przez najbliższych detaxatorów powiatowych.

Jeżeli cała gmina jest interesowaną w sporze, to starostwo powiatowe wyznacza do oszacowania szkody lub inny sąsiedni urząd gminny, lub nie należących do gminy detaxatorów.

§. 64.

Odpowiednią potrzebę ilość detaxatorów gminnych wybiera urząd gminny, a detaxatorów powiatowych wydział powiatowy. Tak gminnych jak i powiatowych zaprzysięga starostwo powiatowe na czas ich urzędowania. W miastach, mających osobny statut, magistrat wybiera i zaprzysięga detaxatorów detaxator gminny może być jednocześnie detaxatorem powiatowym.

§. 65.

Koszta oszacowania zastępuje żądający oszacowania z regresem do szkodnika. Detaxatorom przysługuje prawo pobierania dyet i wynagrodzenia za podwody. Na wsi w regule dyeta dzienna dla detaxatora nie powinna przenosić podwójnej ceny jednego dnia najemnego.

§. 66.

Starostwo powiatowe może oznaczyć wysokość stałych dyet dla całego powiatu lub pojedynczych gmin, w pierwszym razie na wniosek wydziału powiatowego, w drugim na wniosek odpowiedniego urzędu gminnego.

§. 67.

Urząd gminny lub starostwo powiatowe, każdy w swoim zakresie działania, orzekają o wysokości kary konwencyjonalnej, kar pieniężnych i o kosztach. Każdej ze stron przysługuje prawo, w 8 dniach od ogłoszenia orzeczenia, wniesienia rekursu, a to od orzeczenia urzędu gminnego do starostwa powiatowego, a od orzeczenia starostwa powiatowego, jako pierwszej instancji, do Namieśnictwa, które to władze rozstrzygają ostatecznie. Odrzucenie w całości rekursu pociąga dla rekurującego karę pieniężną do wysokości 10 reńskich, którą władza, odrzucająca rekurs, jednocześnie orzeka bez apelacji.

Jeżeli przez urząd gminny lub starostwo powiatowe, jako pierwszą instancję, orzeczona została kwota, przenosząca 15 złr. w. a., to stronie mieniającej się być pokrzywdzoną, wolno jest zażądać dochodzenia i rozstrzygnięcia sądowego, ale tylko wtedy, jeżeli jeszcze przez nią rekurs wniesiony nie został.

§. 68.

Kary konwencyjonalne, kary pieniężne i koszta, jeżeli dobrowolnie uszczone nie zostaną, winny być przez starostwo powiatowe w taki sposób ściągane, jaki jest przepisany dla ściągania zaległych podatków rządowych.

§. 69.

W każdym starostwie powiatowym i w każdym urzędzie gminnym, zaprowadzoną zostanie na koszt skarbu lub gminy księga kar, w której zapisywane być winny w krótkości wszelkie orzeczenia, dotyczące się kar polnych.

Starostwie powiatowi i naczelnicy gmin, odpowiedzialni są, pod karą aż do 10 złr. w. a., za ścisłe wykonanie tego przepisu.

§. 70.

Dla skutecznego wykonania powyższego prawa zaprowadzoną zostanie straż polowa zaprzysięgła.

§. 71.

Ilość potrzebnej straży polowej, ich płacę i wynagrodzenie orzeka w gminie na wniosek wydziału gminnego rada gminna, a na obszarach dworskich, wydzielonych ze związku gminnego, przełożony obszar.

Właścicielom obszarów gruntowych, choćby nawet wcielonych do gminy, a wynoszących przynajmniej 100 morgów niższo-austryackich, wolno jest utrzymywać osobną straż polową zaprzysiężoną.

Wydział powiatowy, za porozumieniem się z starostwem powiatowym, może dozwolić właścicielom gruntowym, mniej niż 100 morgów gruntu posiadającym, zaprowadzenia u siebie straży polowej zaprzysiężonej, jeżeli uzna to za konieczne i stosowne.

§. 72.

Straż polowa podlega w gminie pod względem dyscyplinarnym naczelnikowi gminy, a wydziałowi powiatowemu przysłuży nad nią zwierzchniczy nadzór.

§. 73.

Naczelnik gminy może strażnika, nie pełniącego swe obowiązki pilnie i gorliwie, napominać, karać karą pieniężną aż do wysokości 5 zlr. w. a., a ostatecznie zawiesić w służbie, na jego zaś miejsce innego aż do zebrania się rady gminnej ustanowić. To samo winien uczynić na każde zażalenie wydziału powiatowego.

§. 74.

Przełożony obszar dworskiego, niewcielonego do związku gminnego, wtedy tylko zmuszony być może do zaprowadzenia straży polowej zaprzysiężonej, jeżeli do obszaru dworskiego wcielone są inne posiadłości gruntowe, należące do osób nie zostających z przełożonym obszarem w służbowym stosunku.

§. 75.

Oprócz zaprzysiężonej straży polowej gminnej, może być w razie potrzeby zaprowadzoną straż polowa powiatowa zaprzysiężona, a to przez wydział powiatowy, za porozumieniem się z starostwem powiatowym i przyzwoleniem rady powiatowej, która oznacza ilość i płacę straży powiatowej.

§. 76.

Tak straż polowa gminna, jak i straż polowa powiatowa czuwają nad tem, aby przepisy niniejszego prawa o policyi polnej ściśle były przestrzegane, dokonywują one zajęć i czynią doniesienia do właściwych urzędów o nastąpionych przekroczeniach. Prócz tego straż polowa powiatowa nadzoruje straż polową gminną.

§. 77.

Jeżeli kto napotkanym będzie na uczynku kradzieży, lub na innym przekroczeniu niniejszego prawa, to może być przytrzymany przez straż polową, jeżeli nie jest jej znany. Równie przytrzymanie osoby nastąpić może, jeżeli zajdzie okoliczność przewidziana paragrafem 26.

§. 78.

Jeżeli osoba, którą wedle §. 77. przytrzymać należy, ucieka z miejsca, gdzie na uczynku przydybaną została, wtedy straż polowa winna ją ścigać nawet po za granicami obrębu strażniczego.

§. 79.

Tak pojedynczym gminom, jak i przełożonym obszarów wydzielonych z gminy, wolno łączyć się nie tylko między sobą, ale gminom wolno się łączyć z obszarami dworskimi i nawzajem, w celu zaprowadzenia wspólnej straży polowej zaprzysiężonej.

§. 80.

Gdzie na to stosunki miejscowe pozwalają, może straż leśna pełnić obowiązki straży polowej, i nawzajem.

§. 81.

W regule na 2,000 morgów niższo-austryackich winien być ustanowiony jeden strażnik polowy gminny, a na 10,000 morgów jeden strażnik polowy powiatowy.

§. 82.

Jeżeliby rada gminna nie zaprowadziła w gminie straży polowej, lub zaprowadziła taką w ilości nieodpowiedniej potrzebie, lub powołała do niej nie kwalifikujące się osoby, to wydział powiatowy, z porozumieniem się z starostwem powiatowym, dokona tego na koszt gminy.

§. 82.

Starostwo powiatowe zaprzysięga straż polową tak gminną, jak i powiatową, wedle następującej roty:

„Przysięgam, że nad powierzoną memu dozorowi własnością rolniczą zawsze z największą troskliwością i wiernością czuwać i bronić jej będę; że bez względu na osobę doniosę sumiennie o tych wszystkich, którzy ją w jakibądź sposób starają się uszkodzić, lub rzeczywiście uszkadzili; że zajęcie lub utrzymanie w prawny przedsięwzięty sposób; że niewinnego fałszywie nie oskarżę, ani podam w podejrzenie; że powstrzymam wszelką szkodę wedle możności, iż sumiennie dopełnię włożone na mnie obowiązki ustawą polową, a w końcu, iż pilnie czuwać będę, aby w powierzonym mi obrębie przepisy, tą ustawą objęte, ściśle przestrzegane i wykonywane były.

Tak mi Panie Boże dopomóż!“

§. 84.

Składający przysięgę strażnik polowy otrzyma pisemne zatwierdzenie, iż przysięgę złożył.

Zatwierdzenie to ma obejmować nazwisko gminy lub służbodawcy, i stanowi w razie potrzeby dowód legitymacyjny.

§. 85.

Do straży polowej zaprzysiężonej przyjęte być tylko mogą osoby nieposzlakowane, zdrowe, silnej budowy ciała i w wieku między 24 a 50 lat życia.

§. 86.

Straż polowa winna, jak najspieszniej można, donieść właścicielowi gruntu o każdym elementarnym wypadku, jakiby się na powierzonej jej dozorowi przestrzeni wydarzył; jej obowiązkiem jest również (o ile to da się wykonać) przyczynić się czynnie do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa, lub do zmniejszenia złych skutków takowego.

§. 87.

Straż polowa zaprzysiężona może być uzbrojona w broń sieczną, ale tylko w własnej obronie użyć jej wolno.

§. 88.

Straż polowa zaprzysiężona stoi na równi z strażą publiczną, i tej samej opieki prawa używa, co ta ostatnia.

§. 89.

Zeznania zaprzysiężonej straży polowej, z odwołaniem się na przysięgę służbową, złożone co do czynów lub okoliczności, odnoszących się do wykonywania ich służby i w pełnieniu tejże spostrzeżonych, mają moc dowodu odnośnie do §. 425. lit. c. procedury karnej z d. 29. lipca 1853.

§. 90.

Straż polowa zaprzysiężona nosi w służbie dla odznaki małą tarczę blaszaną na rzemieniu, przez ramię przewieszoną, na której wyryte są pierwsze zgłoski gminy i litery S. P. straż polowa, lub całe nazwisko gminy lub właściciela obszaru.

§. 91.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie w dni 30 po otrzymaniu najwyższej sankcyi.

§. 92.

Wykonanie tej ustawy polecam Ministrom spraw wewnętrznych i rolnictwa.

1871

1871

...

...

...

...

...

...

